

43-78

Н. И. ШЕЛЕПИ

ЧĔНЕТĔП

САВĂСЕМ

3501

ЧУВАШСКАЯ
КНИЖНАЯ ПАЛАТА
г. Чебоксары Чувашской АССР

ЧАССР ГОСУДАРСТВО ИЗДАТЕЛЬСТВИ
Шупашкар — 1943

ТУПМАЛЛИ

	<i>Стр.</i>
Чёнетёп	3
Пирён геройсем	8
Хёрлэ Çар кунё	25
Çўлтен çўле çёклер Сталин ялавне! . . .	28

Редактор *Стигван Шавлы.*

НТ 187. Подписано к печати 10-VII-1943 г. Объем 0,5 п.л.
Заказ № 598. Тираж 2000 экз.

Отпечатано в типографии № 1 Управл. полиграфпромыш.
при СНК ЧАССР г. Чебоксары.

Ч Ё Н Е Т Ё П

Мёнпур халӑхсене
Пӑвса тӑрасшӑн,
Пётём тёнче мульне
Хыпса ҫӑтасшӑн
Фашистсем ҫулӑхса
Ҫӳреҫҫё чупса,
Ҫёре хыпса ҫӑтса
Ярас пек пулса.

Ҫутӑ пурнӑҫлӑ
Ҫёршыв хуҫисем,
Ирӑклӑ кунҫула
Юратакансем:
Вырӑс, чӑваш, тутар,
Харӑссӑн утар,
Фашистсене часрах
Ҫапса аркатар!

Мухтавлă республик
Еҫ паттăрĕсем,
Октябрь ҫулăмне
Ҫĕнтерекенсем:
Украинец, белорусс,
Кабардин, балкар,
Ҫĕнтерĕ ялавне
Ҫўлерех йăтар!

Тăванлă халăхсем:
Литовец, латыш,
Сирĕн ёҫхалăхне
Пусмăрлать фашист.
Айтăр-ха юлташсем,
Харăс ҫĕкленер,
Фашизм никĕсне
Ҫапса ҫĕмĕрер.

Кăркăс, туркмен, шори,
Мăкшăпа мари,—
Пире вĕт Совет ҫеҫ
Наци тивеҫе,
Автономи паче,
Ҫутта кăларче.
Фашистсене кăклар,
Совета сыхлар!

Таджик, узбек, удмурт,
Казахсем, пушкарт,
Пётёмпех Октябрь
Ҷалтәрсем эпёр.
Граждан прави пире
Пачё Хёрлё Ҷар.
Аркатар Гитлере,
Паттәр ҶапәҶар!

Карел, эстонец,
Армян, молдаван, —
Совет Союзёнче
Пурте пёр таван.
Ёсхалах ташманне —
Гитлер Ҷахана
Фашист лачакине
Ярар Ҷавана!

Якут, бурят, монгол,
Ойрогла уйгур, —
Пурин те пирён халь —
Конституци пур.
Октябрь тивлетне
Ҷирёппён тытар,
Фашистсене вулкан
Ҷаварне ыватар!

Совет анчах пирён
Таван чёлхене
Ќутӑ кунџул пачё,
Пусмӑртан џӑлчё.
Осетинпа черкес,
Чеченпа ингуш,
Васкӑр фашизма
Ќапса арқатма!

Фашистсем пек тёнче
Ќӑханёсенчен
Пиншер џул еврейсем
Тўснё хёнхурсем.
Сёмсёр гитлеризма
Ќапса сирпётме
Еврейсем эсёр те
Ќёкленёр пурте!

Нефть џуламёнче
Туласшӑн тёнче,
Кавказа фашистсем
Туртса илесшён.
Азербайджан, грузин, —
Союзри пур џын
Республика вирлён
Сыхлар хёрўлыён!

Фашизма ҫапса
Аркантаракан,
Гитлера ҫавана
Вӑркӑнтаракан, —
Мухтавлӑ пурӑнаҫ
Хурҫӑ крепӑҫе
Сывӑ пултӑр паттӑр
Пирӑн Хӑрлӑ Ҫар.

Еҫхалӑхне чунтан
Ҫывӑх куракан,
Ҫӗнтерӗ ҫулӑпе
Ертсе пыракан, —
Чӑрӑлӑх ҫӑлкуҫе —
Аслӑ ҫулпуҫе
Сывӑ пултӑр маршал
Иосиф Сталин.

ПИРЁН ГЕРОЙСЕМ

Сывă пул мухтавлă
Федот Орлов,
Совет Союзён
Геройё,
Џиҫём пек вёсекен,
Џентерекен
Паттър летчик, йăлттам
Капитан.

Џил-тăвăл та сана
Хăратайман,
Хăрушă тăман та
Чарайман.
Фашистсене кăклан
Эс сывлăшран,
Тăшмана ҫёмрен,
Џентерен.

Акәш-макәш усал
Ҷанталәксем,
Чәреслетсе янә
Ҷәмәрсем
Самолетна сәңне
Ҷәңтереймен,
Герой Ҷуләсене
Пүлеймен.

ҶәрҶирәм тапхәр эс
Штурмра,
Аслати ҶиҶемле
ВәрҶара
Ҷулам ялкәштарса,
АҶа Ҷапса
Малалла тавәллән
Ыткәннә.

Ушкән самолетсем
Ертсе пырса,
Ҷәршер тоннә бомба
Пәрахса
Этем сәнә пәтнә
Фашистсене
Уләп пек ләсканә,
Аркатнә.

Ҷаванпа та ёнтё
Сан Ҷийёнте
Ылтён медаль, Ленин
Орденё:
Ҷёнтерёсем патне
ВаскатаҶҶё,
Таван халёх ятне
ЧыслаҶҶё.

Хёрёллён юратан,
Чунтан-вартан,
Паттёр сыхлан таван
Ҷёршыва.
Чаплё яту ёмёр
Сывё пулё,
Чаваш халёх паттёр
Ывёлё.

Ҷапёсура Ҷапла
Эс Ҷёнтерен,
Фашист куҶне Ҷапса
Сўнтерен.
Ҷёнтер герой, Ҷёнтер!
Мухтав сана!
ПуҶне Ҷапса Ҷёмёр
Ташмана!

Хёвел шевли вылять
Капърланса,
Хёрлэ сълтър кулать
Саванса
Герой сѣнтеруллэ
Есепеле,
Сталин тивлетѣнче
Сан сѣнче.

* * *

Вечеслав Петрович
Винокуров,
Салам Совет Союз
Геройѣ.
Алмусем сан хурсѣ
Сѣнтерессѣ,
Ворошилов пек тѣл
Пѣрессѣ.

Хасан кўлли патѣнче
Сѣр кисретрѣр,
Самурайсен сарне
Сирпѣтрѣр.
Сан пек геройсемпе
Сапла эпѣр
Сталин ялавѣпе
Сѣнетпѣр.

Отечественнай
Вәрҗәра та
Ҷаплах, чаплә, герой,
Сан яту.
Фашистсене хирёҗ
Хёрўмлён эс
Ҷапәҗатән тәван
Ҷёршывшән.

Физкультур ваййине
Юрататтам,
Вайсәра пуләшу
Параттам,
Тет вәл хайён селём
Сәмахёнче,
Чәваш писателёсем
Патёнче.

Вәл атте-аннесёр
Тәләх ўснё,
Тәванё патёнче
Ҷитённё.
Ҷамрәклах алли ун
Ёҗре пиҗнё,
Пурәнәҗшән вайлә
Кёрешнё.

Асла Атал Һана
АчашланҺа,
Вал унпа хаваслан
ВыляҺа.
Печек кимесемпе
Атал урла
Сынсене каҺарна
Хаюлла.

Сапла вал еспеле
Сирепленне,
Сырава та лайах
Веренне.
ХастарлаҺпа усне
Вутла-хемле,
Саванпа вал Ленин
Орденле.

Сталин алли Һана
СупарланҺа,
Сентерулле асла
Сул панҺа.
Ак меншен херуллен
Юратна вал
Социализмла
Сершыва.

Сывă пултӑр герой
Винокуров,
Орденлӑ республик
Ывӑлӑ.
Ёсхалахӑн хурҫӑ
Крепосӑ —
Сывă пултӑр
Хӑрлӑ Ҫар!

* * *

Совет Союз Геройӑн —
Пухтель ачин
Ҫӑнтерӑ юррисем тӑрлет
Паттӑр ячӑ.

Ёсре пиҫнӑ вутлӑ-хӑмлӑ
Аллисемпе
Пӑр! салатать йытӑ питлӑ
Фашистсене.

Гитлеризма ҫӑмӑрекен
Тупписемпе
Аркантарать ҫӑршер-пиншер
Фрицсене.

Ҫавӑнпа та ӑна савса
Правительство

Ылтган медаль, Ленин орденё
Парнеленё.

Ачаранах аллисем унан
Паттар пулна,
Хастарлахё ман сынсене
Телентернё.

Пур ёсре те пултарулла
Хавхаланна,
Ял-йышёсем аяна ялан
Пахаланна.

Султан сулах вай-хавачё
Уссе пына,
Ун черине Совет влащё
Хурчак хывна.

Арёмё те суле щеклет
Хайёна ятне.
Пиллекшер пин тенкё парать
Сыхлах фондне.

Сапла вёсем машарёпе
Алла-аллан
Аркатащё фашистсене
Амартулла.

Ялкәш герой, хёрӯ сәнтер
Юлташ Лаптев!
Улап пекех паттәр пултәр
Чәваш ачи!

Хаклә тәвансәм, сывә пул,
Ырә сунап.
Юлашкинчен сәпла калам:
Хёрӯ салам!

* * *

Хаклә Габайдуллин,
Хёрӯ салам,
Совет Союзән
Геройё.
Ырә сунап, паттәр,
Сәнтерүллә
Тәван сәршыв маттур
Ывәлә.

Ывәнма пәлмесәр,
Кунән-сәрән
Эсә фашистсене
Сәмәрнә.

Хярама та пёлмен,
Шартах сикмен,
Ташмансене ялан
Џентернё.

Џапәсура эс сёр
Кисрентернё,
Џёршер-пиншер фашист
Вёлернё.

Ахальтен мар сана
Халаланя
Ылтган медаль, Ленин
Орденё.

Ялан сәпла сентер!
Мухтав сана!
Џава тәпне тунтер
Ташмана.
Вырас, чаваш, тутар
Харас чупар,
Фашистсене чалпар
Аркатар!

Хёрлө Сар ёсёсем
Хёрү пулчёс,
Қолхозник геройсем
Џитёнчёс.

Паттәрсемпе эпёр
Хәпёртетпёр,
Ҙәңтерү юррисем
Тёрлетпёр. *

Фашистсене вилём!
Пётчёр вёсем—
Чарсәр илём-тилём
Сёмсёрсем.
Гитлеризм юнсәр
Пурнаймасть,
Фашизм куҗсульсёр
Тараймасть.

Колхозлә ёмёрён
Паттәрёсем —
Сыва пулччар пирён
Геройсем!
Хёрлө Ҙар хёрүлмён
Ҙәңтернинче
Пирён ывал-хёрён
Ҙут тёнче.

Сыва пул, Геңнадий
Габайдуллин,
Совет Союзён
Геройё,

Хастарлә та ёсчен,
Џентерўллё
Орденлё җершыван
Ывълё.

* * *

Унән ашшё-амаш,
Хуранташё,
Џывах таванёсем —
Виръялсем.
Виръял юнё вёри
Џалкуҗёнче
Вёренё ун чёри
Патёнче.

Ача чухне ӑна
Совет влаҗё
Џупӑрланӑ ача
Џуртёнче.
Џулпуҗсен ячёпе
Паллаштарнӑ,
Шурӑмпуҗ җуттипе
Чысланӑ.

Унән юлташёсем
Нумай пулнӑ,
Тёрлёрен вӑйӑсем
Вылянӑ,

Илемлѣ картинӑсем
Эрешленѣ,
Џентеру юррисем
Юрланӑ.

Тӑлӑх ача сулне
Детдом уснӑ,
Свет меслечѣпе
Лӑпканӑ.
Пӑхса устернашӑн
Ачасем те
Юратнӑ чӑререн
Света.

Совет сӑршывӑнче
Џапла пирӑн
Тӑлӑх ачасем те
Хӑруллӑн
Уссе ситӑнеҫҫӑ
Хӑпӑртесе,
Аслӑлӑх илеҫҫӑ
Вӑренсе.

Совет Союзӑн
Геройӑ те
Џапла уснӑ—Вирьял
Ывӑлӑ.

Тәләх-турат ача
Кун-суләнче
Паттәр пулчә тәнче
Вәрсинче.

Хастарлә вәл, ёҗчен,
Пултаруллә,
Җентерү ёҗәнче
Хәюллә.
Фашистсене кәклать
Тәпәлтарса,
Аҗа җапса, җумәр
Җутарса.

Ана акә мәншән
Парнеленё
Ылтган медаль, Ленин
Орденё.
Ёҗё ун хәватлә,
Ячә чаплә.
Сывә пултәр герой
Васильев!

* * *

Аслә лейтенант,
Хаклә тәван,

Совет Союзён
Геройё,
Мирон Ефимович,
Паттър летчик,
Ырă сунап, салам,
Ефимов.

Султалăк та ытла
Сывлаш синче,
Хăрушă тăвалла
Фронтсенче
Фашистсене кăклан
Эс улапла
Акăш-макăш тёнче
Вăрсинче.

Аса-сисем сапса,
Сулăм сапса,
Тăшмана лăскаса,
Аркатса
Паттър сапăсатан
Сут кунсулшан —
Ирĕклĕхпе тăван
Сĕршившан.

Мёнпур вайна хурса,
Хавхаланса,

Фрицсене тёл персе
Ҷентерсе,
Гитлеризма, хәрхәм
Фашистсене—
Аркататән харам
Пырсене.

Ҷавәнпа та ёнтё
Сан Ҷийёнте
Хёвел кулса тәнә
Кунсенче
ШурәмпуҶ Ҷәлтәрле
ВылянаҶҶё
Ылтән медаль, Ленин
Орденё.

Мухтавлә ёҶу сан!
Сәвәларән,
Ҷентеру юррисем
Юрларән.
Паттәр яту ёмёр
Сывә пултәр,
Ҷентерулле ВирҶял
Ывәлё.

Чи Ҷутә кунҶулсем
Пирён умра

Хёрлѣ Сар сѣнтернѣ
Саманра.
Сук унта фашистсем —
Вар-хурахсем,
Унта сук чуралӑх,
Сук хурлӑх.

Совет пур нацине
Сывӑх курать,
Пётѣм ёсхалӑхне
Юратать.
Кунѣн-сѣрѣн янрать
Мухтав юрри —
Хаваслӑхӑн сѣмми —
Симфони.

Октябрь хёвелѣ
Суттипеле
Сѣнтерѣ ялавѣ
Айѣнче
Часах чи телейлѣ
Кунсем килѣс
Ленин-Сталин сӑулѣ
Сийѣнче.

ХЕРЛЁ ҶАР КУНЁ

Хёрлө Ҷарән патгәр ятне
Паянхи кун
Хёрлө мерчен шәрҗасемпе
Пахалар-и!
Хёрлө Ҷара хёрӯ савса
Паянхи кун
Хёрлө ялав вёлкештерсе
Уявлар-и!
Фашизма аркатакан
Хёрлө Ҷара
Паян пётём ёсхаләхё
Саламларё.
Чураләха җапса ватнә
Хёрлө Ҷара
Паян мёнпур ёссыннисем
Тав тәвар-и!
Комсомолсем, пионерсем
Паян пурте

Ҷентерўллё Ҷёнё юрă
Шăратар-и!
Колхозниксем, ударниксем
Паянхи кун
Клубсенче шевле ҶиҶёмён
Вылянар-и!
Артиссемпе ораторсен
Чёлхи Ҷинче
Хёрлё Ҷаршăн хёлхем вёҶет
Паянхи кун.
Пётём тёнче ёҶхалăхён
Йышё паян
Хёрлё Ҷара ырă сунать,
Хёрў салам.
Пирён паттър Хёрлё Ҷарăн
ХурҶа алли
Тискер юнлă фашизма
Ҷапса Ҷёмёрет,
Пур Ҷёр Ҷинчи ёҶҶыннине
Хават парать,
Ҷёнё хёвел шевлисене
Сарса ярать.
Хёрлё Ҷарăн вай-хавачё
ХурҶа крепăҶ,
Аслă Совет Союзне въл
Паттър сыхлать,

Ёҫхалӑхӑн патшалӑхне
Кун-ҫул пачё.
Сывӑ пултӑр Хёрлӑ ҫарӑн
Паттӑр ячӑ.
Чи телейлӑ кун-ҫул патне
Ёҫхалӑхне
Ертсе пырать ҫӑнтерӗллӑн
Аслӑ Сталин.

ЏЎЛТЕН ЏЎЛЕ ЏЎКЛЕР СТАЛИН ЯЛАВНЕ!

Мухтавлӓ колхозник,
Машинлӓ уй-хир,
Културӓллӓ халӓх,
Паттӓр ывӓл-хӓр.

Фашизма аркатса
Хаваслӓ кун-сул
Тӓвасшӓн ӓмӓртса
Хавхаланатӓ вӓл.

Выльӓх-чӓрлӓх усрас,
Ерчетес пирки
Чӓваш республикӓн
Иккӓмӓш преми.

Пӓрремӓш преми патне
Хӓрӓрех чупар,
Малти позицине
Часрах йышӓнар.

Таван ҫёршыв вәрҫин
Фрончёсенче
Чаваш геройёсем
Малти ретсенче.

Паттәр кёрешетпёр
Ҫутә кунҫулшән,
Ирёклёхпе таван
Ҫёршывамәршән.

Пирён ёҫхаләхне,
Колхозниксене
Акә мёншён Сталин
Хёрӯ саламлать.

Телейлө кунҫуллә
Ҫёршыва пирён
Хәватлә Хёрлө Ҫар
Сыхлатө хёрӯлөн.

Сәхә гитлеризма
Часрах аркатма,
Таван Хёрлө Ҫара
Пуләшу пама

Стахановла майпа —
Пётём вай-халпа

Амартуллан эпёр
Паттәр ёҗлетпёр.

Хёрлө Ҷар вёт пире
Ирёклөх пачё.
Ылханла пусма́ра
Ҷапса Ҷёмёрчё.

Хёрлө Ҷар тивлечё
Совет Союзё,
Пётём ёҗхалахён
Мухтавлә тусё.

Совет халахёсен
Мёнпур йәхёсен
Чи Ҷутә кун-Ҷулё
Октябрь Ҷулё.

Асла революци
Ҷулё Ҷийёнче,
Коммунистсен парти
Ертсе пынинче,

Хёрлө Ҷаран паттәр
Ҷёнтерёвёнче
Пирён таван Ҷёршыв
Курчё Ҷут тёнче.

Ак мёншён фрицсене
Ләсканә тёлте
Чаваш ёсхаләхён
Ывәләсем те

Паттәр сөнтерүллө
Геройсем пулчөс,
Мухтав парниллө,
Чыслахсем курчөс!

Орденлә республик
Ёс паттәрөсем,
Рабочи, колхозник,
Интеллигентсем,

Сирөпрех утар
Ленин сүлөпе,
Сүлтен сүле сөклер
Сталин ялавне!

1 р. 30 к.

Н. И. ШЕЛЕБИ
Я ПРИЗЫВАЮ
СТИХИ

на чувашском языке

Чувашгиз — 1943

